

Kunta yhdistyksen liikuntatoiminnan tukena – mitä se tarkoittaa?

Liikunnan verkkotapaaminen Sydänliiton ja Hengitysliiton
jäsenyhdistyksille 14.3.2022

Mari Ahonen-Walker @AhonenWalker

Kunnan vastuu liikunnasta

Liikunnan järjestäminen kunnissa

Keskeinen lainsäädäntö:

- Perustuslaki 731/1999
- Kuntalaki 410/2015
- Liikuntalaki 390/2015
- Terveystieteiden tutkimuslaki 1326/2010

Muita säädöksiä, jotka vaikuttavat mm. toiminnan rahoitukseen:

- Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009
- Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä 550/2015

Muita kunnassa huomioitavaa, esimerkiksi:

- Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014
- Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986
- Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 980/2012

Liikuntalaki

5 § Kunnan vastuu

”Yleisten **edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla** on kuntien tehtävä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle

- 1) järjestämällä **liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa** eri kohderyhmät huomioon ottaen;
- 2) tukemalla **kansalaistoimintaa** mukaan lukien seuratoiminta; sekä
- 3) rakentamalla ja ylläpitämällä **liikuntapaikkoja**.

Edellä -- tarkoitettujen tehtävien toteuttamisen kunnassa **tulee tapahtua eri toimialojen yhteistyönä sekä kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä** sekä huolehtimalla tarvittaessa muista paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivista toimintamuodoista.

Kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä

HUOM!

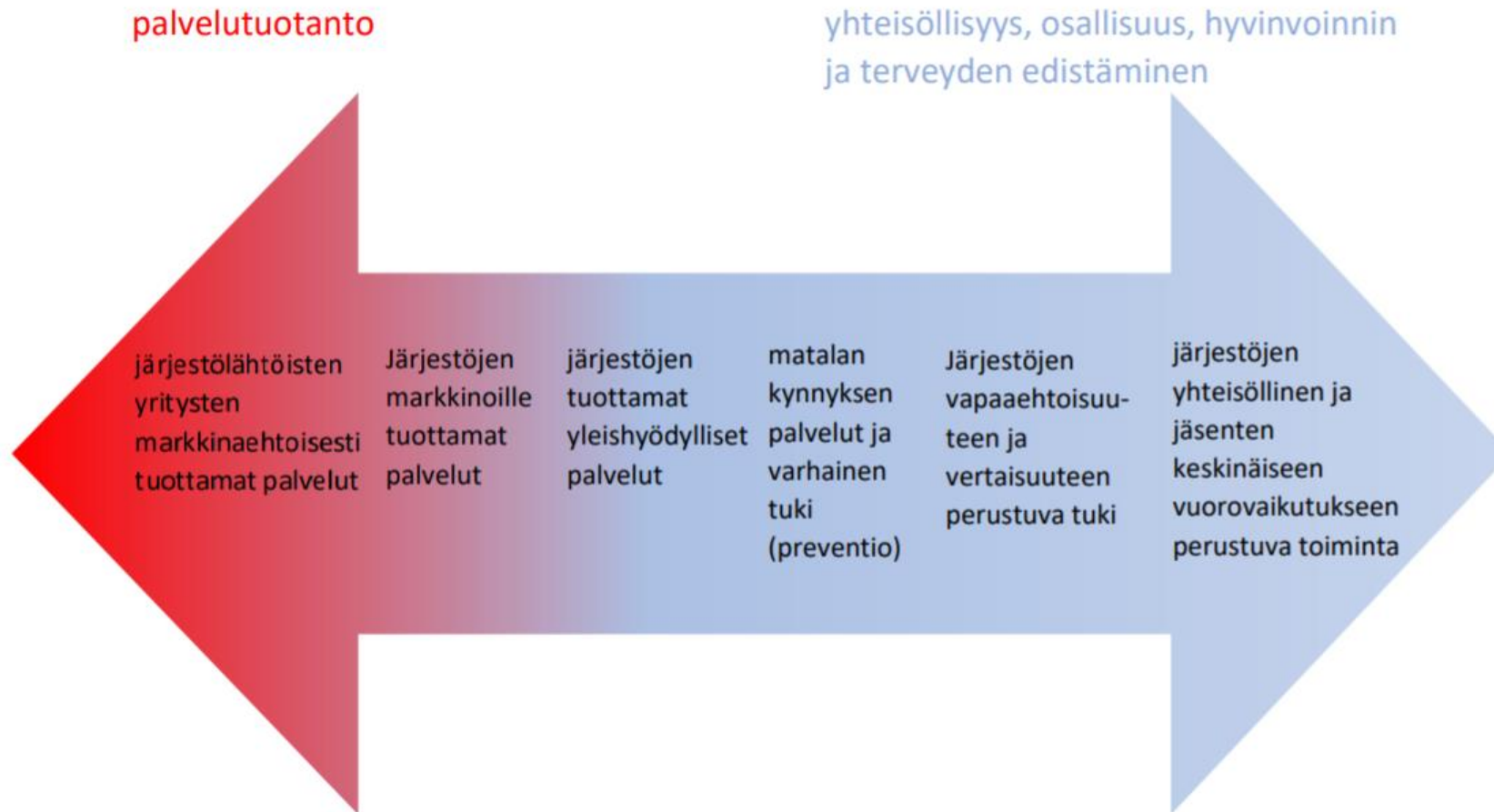
Suomessa on yli 300 kuntaa – toimintatavat vaihtelevat paikallisesti kuntalaisten tarpeiden mukaan.

Tässä yhteenvedossa on joitakin erilaisia esimerkkejä ja kuntien vaihtoehtoisia tapoja toimia yhteistyössä yhdistysten kanssa.

**Yhdistystoiminnan
hyötyjä yhdistyksen
jäsenille,
kuntalaisille ja
kunnalle**

Järjestötoiminnan tuottama lisäarvo

Kunnat ja kansalaistoiminta

yhteisöt – yhdistykset – seurat – muut kolmannen sektorin toimijat – vapaat toimintaryhmät

verkostoyhteistyö – koulutus ja osaamisen vahvistaminen – tapahtumat ja tilaisuudet – viestintä
yleisavustus – järjestöavustus – kohdeavustus – toimitila-/ vuokra-avustus – osarahoitus – henkilöresurssi – tukipalvelu
palvelutuotanto – ostopalvelut – muu sopimuksellinen yhteistyö

Kunnat tukevat yhdistysten viestintää monin tavoin

Kuntaesimerkkejä 1/2

Liikuntaseurat ja yhteistyötahot

Asikkalassa monipuoliset ja aktiiviset liikuntaseurat, Wellamo-opisto sekä yksityiset liikuttajat toimivat tärkeänä tekijänä liikunnan jalkauttamisessa mahdollisimman laajalle kohderyhmälle. Yhteistyössä on voimaa!

[Asikkalan liikuntaseurojen yhteystiedot](#)

[Wellamo-opisto](#)

Ohjatut liikuntaryhmät

LIIKKUVA & AKTIIVINEN
ASIKKALA
SYKSY 2021 – KEVÄT 2022

<https://asikkala.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikunta/>

Helsingin kaupunki

Kaupunki ja hallinto

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Liikenne ja kartat

Kasvatus ja koulutus

Kulttuuri ja vapaa-aika

ETUSIVU » KULTTUURI JA VAPAA-AIKA » LIIKUNTA » LIIKUNTASEURAT » H

LIIKUNTASEURAT

[A - G](#)

[H](#)

[I - P](#)

Liikuntaseurat, H

[H.O.T.ry](#)

Haagan reikäpallo ry

<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikunta/liikuntaseurat/liikuntaseurat>

PALVELUT AJANKOHTAISTA PÄÄTÖKSENTEKO KUNTAINFO ASUKKAAKSI

[Ulkoliikuntapaikat](#)

[Liikuntayhdistykset](#)

[Senioreiden ja erityisryhmien liikunta](#)

<https://www.janakkala.fi/palvelut/liikunta/>

Kuntaesimerkkejä 2/2

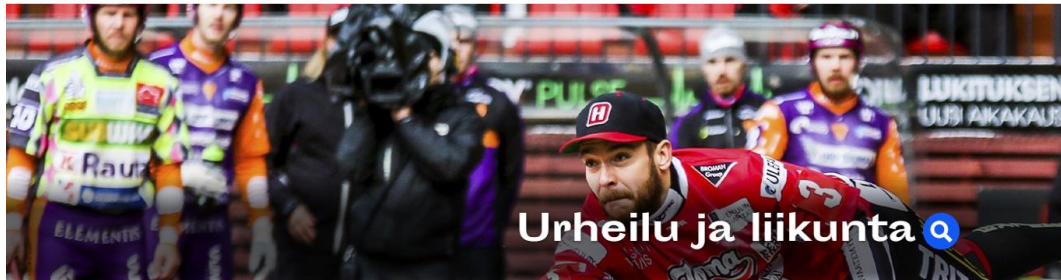
Kunta ja hallinto Asuminen ja ympäristö Varhaiskasvatus ja opetus Sosiaali ja terveys Vapaa-aika ja hyvinvointi Työ ja yrittäminen

VALIKKO

J • ENSUU

Kulttuuri ja vapaa-aika > Liikunta :

Terveyttä ja hyvinvointia eläköityneille etäkurssi 1.2.-15.3.

ti 1.02.2022 - ti 15.03.2022

Kursseilta saat avaimia oman terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Kurssilla tutustutaan mm. Omaolo palveluun. Lisäksi tietoa ja luentoja terveys- ja liikuntasuosituksista. Kurssi toteutetaan etäyhteydellä Teams sovelluksen kautta.

Lähde: Jelli.fi / Jelli-järjestötietopalvelu

Kontiolahden viikko-ohjelma Liikunta ja urheilu

Urheilupaikat

Maksuton kuntosalipäivä

ti 15.03.2022 16:00 - 18:00 | +5 ajankohtaa

Lehmon Koulu, Kylmäojantie 6, 80710 Lehmo

Kontiolahden liikuntapalveluiden maksuttomat kuntosalipäivät alkavat helmikuussa! Tule kokeilemaan saliharjoittelua ohjatuksi liikuntapalveluiden ohjaajan kanssa. Kontiolahden liikuntahallilla: 21.2. klo 16-18, 15.3. klo 16-

Kontiolahden viikko-ohjelma Liikunta ja urheilu Koulut

MLL Liikuntasalivuoro Lehmon koulu

ke 16.02.2022 - ke 11.05.2022

Kylmäojantie 6, 80710 Kontiolahti

Alle kouluikäisille ja heidän vanhemmilleen tarkoitettu vapaamuotoinen liikuntasalivuoro Lehmon koulun liikuntasalissa. Voit ottaa mukaan omia välineitä. Lämpimästi tervetuloa liikkumaan rennossa meiningissä omaan tahtiin.

Harrasteoppaat

Maskun kunnan ja maskulaisten urheiluseurojen, yhdistysten, järjestöjen ja seurakunnan harrastustoiminnat ovat koottuna nyt yksiin kansiin. Alla olevista tiedostoista löydät jokaisen ikäryhmän harrastus mahdollisuuksia. Lisäksi tietoa löytyy mm. Mihi, etsivä nuorisotyöstä, nuorten työpajasta, nuorisovaltuustosta, sekä tärkeitä yhteystietoja. Huomioithan, että korona tilanne saattaa vaikuttaa harrastustoiminnan järjestämiseen.

Lasten ja nuorten harrastusopas

- [Lasten ja nuorten harrastusopas 2021-2022 PDF](#)

Haluatko lisätä oman toimintasi oppaaseen? Ole yhteydessä hyvinvointipalvelut(at)masku.fi

Huomio seurat, järjestöt ja yhdistykset

Yhteystietojen päivitykset pyydetään toimittamaan Kirsi Kylänpäälle osoitteeseen kirsi.kylanpaa(at)masku.fi.

- [Harrastetoiminnan opas 2021-2022 PDF](#)
- [PRH yhdistysnetti – hae yhdistyksen perustiedot](#)

<https://www.masku.fi/vapaa-aika/liikuntapalvelut/urheiluseurat/>

Yhteistyö ja vaikuttaminen eri kanavien ja yhteisten pöytien kautta

Osallisuus ja vaikuttaminen

- Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamistavat ovat viime vuosina kehittyneet ja monimuotoistuneet.
- Kuntien tarjoamat osallistumisen eri tavat vaihtelevat kunnittain.
- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet sekä yhdistysten ja järjestöjen kuuleminen ja yhteiskehittäminen ovat suosittuja niin pienten kuin suurten kuntien keskuudessa. Kuntalais- ja kansalaisraadit tms. ovat yleisesti suurten, yli 50 000 asukkaan, kuntien tarjoama kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamistapa.
- Sosiaalisen median kanavista on tullut internetsivujen rinnalle merkittävä kuntien viestintäkanava.
- Kuntien palautekanavista yleisimmät ovat henkilökohtainen suora palaute, sähköposti ja kunnan internet-sivut. Suurissa kunnissa palautekanavia on käytössä useampia kuin pienissä kunnissa.

Lähde: Piipponen, S. & Pekola-Sjöblom, M.: Osallistaako kunta, osallistuuko kuntalainen? Utta kunnista –julkaisusarja 3/2019. Suomen Kuntaliitto.

Järjestöyhteistyö ja -kumppanuus

Erilaiset menetelmät liikunnan toimijoiden yhteen kokoamiseksi kuntakohtaista, välineinä mm.

- Liikuntaan liittyvät keskustelu- ja kuulemistilaisuudet
- Seuraparlamentti – edustuksellinen asiantuntijaelin
- Liikuntafoorumi – seurojen ja yhdistysten yhteiskokous
- Kumppanuuspöydät – kuntalaisten osallisuuden edistäminen, kunnan toiminnan kehittäminen
- Järjestötoimijoiden keskinäinen verkottuminen
- Muu yhteistyö

Vaikuttaminen

- Kuntalaisaloite
- Päättävät toimielimet: kunnanvaltuusto, kunnanhallitus sekä lautakunnat
- Vaikuttamiselimet: nuorisovaltuusto, vammais- ja vanhusneuvostot

Kuntalaisten kuuleminen

PIELISJOKISEUTU

Etusivu Uutiset ▼ Mainostaja ▼ Ota yhteyttä ▼ Näköislehti

Liikuntapaikkasuunnitelmassa tarkastellaan kunnan sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen ylläpitoa, kehittämistä ja rakentamista.

- Katsomme liikuntapaikkojen tilannetta kuntalaisten lähiympäristössä sekä lisäksi sitä, onko kunnassa jotain isompia kehittämiskohteita, vapaa-aikapäällikkö **Sari Jormanainen** kuvailee.

Päivitystyö alkaa kevään aikana nykytilanteen kartoittamisella.

- Sen pohjalta tehdään luonnos siitä, mihin suuntaan liikuntapaikkoja voidaan kehittää ja mihin suuntaan eri alueet ovat kehittymässä. Luonnoksen kanssa lähdetään kommenttikierrokselle ja syksymmällä on luvassa enemmän kuulemisia.

Urheiluseuroja kuullaan syksyllä järjestettävässä työpajassa. Kunnan vammais- ja eläkeläisneuvostoja kuullaan erityisesti esteettömyyden huomioimiseksi.

Jormanainen mainitsee, että päivitystyössä hyödynnetään myös Pohjois-Karjalan Liikunta ry:n ja kuntien yhteistyössä hiljattain tekemää kuntalaiskyselyä. Kyselyssä selvitettiin kuntalaisten liikuntatottumuksia ja -aktiivisuutta sekä mitä liikuntaan liittyviä asioita vastaajat toivoisivat kehitettävän omassa kunnassaan.

<https://www.pielisjokiseutu.fi/uutiset/item/2791-liikuntapaikkasuunnitelman-paivitystyö-liikkeelle-kontiolahti-haluua-olla-yksi-suomen-liikkuvimmista-kunnista-vuonna-2025>

LAPPEENRANNAN LIIKKUMISOHJELMA 2025 - Asukaskyselyn (2018) päätulokset

TAUSTATIETOJA KYSELYSTÄ

- *Kysely toteutettiin v. 2018 loka-marraskuussa avoimena nettikyselynä. Kyselyn linkki kaupungin nettisivuilla.*
- *Kysely osa Liikkumishjelman laadintaprosessia. Kyselyllä kerättiin asukkaiden arvioita liikkumisen, liikunnan ja urheilun nykytilasta Lappeenrannassa sekä näkemyksiä tulevaisuuden kehittämistarpeista ja -painotuksista*
- *Määräaikaan mennessä kyselyyn vastasi 263 asukasta.*

<https://www.lappeenranta.fi/loader.aspx?id=5a78dd8b-02c0-4218-9b72-adece3f401c0>

Esimerkkejä järjestöyhteistyöstä 1/3

Liikuntaseurat

Seura-avustusten hakeminen

Liikunta- ja erityisjärjestöt voivat hakea avustusta toimintaansa.

Liikuntatilojen varaaminen

Liikuntapalveluiden liikuntatilojen vaki- ja yksittäisvuorojen hausta lisätietoa.

Helsingiläisurheilijan palkitseminen

Helsingin kaupunki palkitsee helsinkiläisiä urheilijoita vuosittain monella tavalla, lue lisää.

Seuraparlamentti

Seuraparlamentti on 2009 perustettu helsinkiläisten liikuntaseurojen yhteistyöelin, joka toimii vuorovaikutuksessa Helsingin kaupungin liikuntapalveluiden kanssa.

Seuraparlamentti

Tietoa Helsingin seuraparlamentista

Seuraparlamentti on vuonna 2009 perustettu helsinkiläisten liikuntaseurojen yhteistyöelin, joka toimii vuorovaikutuksessa Helsingin kaupungin liikuntapalveluiden kanssa.

Se on asiantuntijaelin Helsingin kaupungin päätöksenteon seuratoimintaa koskevissa asioissa, mutta sillä ei ole varsinaista päätösvaltaa.

Seuraparlamentin tarkoitus

Seuraparlamentin tarkoituksena on pitää yllä keskusteluyhteyttä kaupungin ja avustettavien seurojen välillä sekä edistää seurojen välistä keskustelua ja yhteistyötä.

Seuraparlamentti toimii neuvoo-antavana elimenä ja helsinkiläisten avustettavien seurojen näkemyksen edustajana. Seuraparlamentti pyrkii huolehtimaan, että jokaisella avustettavalla seuralla on mahdollisuus osallistua pyydetyn lausunnon tai kannanoton sisältöön.

Aktiivinen seuraparlamentti ideoi uutta toimintaa, tekee aloitteita ja kehittää yhteistyötä edelleen.

ETUSIVU » KULTTUURI JA VAPAA-AIKA » LIIKUNTA » LIIKUNTATILOJEN VARAAMINEN

Liikuntatilojen varaaminen

Harrastustoimintaan liittyvistä koronaohjeista ja -rajoituksista löydät tietoa [täältä](#)

11.03.2022 13:31

JAA

Liikuntapalvelun tilojen ja koulujen liikuntasalien sopimusehdot ja vuorojenjakokriteerit

Liikuntapalvelun tilojen ja koulujen liikuntasalien sopimusehdot ja vuorojenjakokriteerit

Omavalvonta

Omavalvonta tarkoittaa, että varaaja (esim. urheiluseura) vastaa itse muun muassa vuoronsa valvonnasta ja siitä, että liikuntasali jää siistiin kuntoon vuoron jälkeen.

Ulkoliikuntapaikat

Helsingin monipuolisten ulkoliikuntamahdollisuuksien kirjosta löytyy muun muassa liikuntapaistoja

Kaupungin koulujen liikuntasalien ilta- ja vapaa-ajankäyttö

Kaupungin koulujen liikuntasalien ilta- ja vapaa-ajankäyttö

Sisäliikuntapaikat

Helsingin hallinnassa on noin 70 liikuntahallia tai -salia, niiden joukossa esim. kolme jäähallia, neljä uimahallia ja yksi ratsastushalli.

Ohjeet vaalitulaisuuden tilavaraukseen

Yleisen alueen käytön ehdot vaali-informaatiotilaisuuksissa ja kiinteiden

Esimerkkejä 2/3

Liikuntaseurat Helsingissä

Ryhmä (Yksityinen) · 468 jäsentä

 Liity ryhmään

Tietoja

Keskustelu

Tietoja tästä ryhmästä

"Liikuntaseurat Helsingissä" on helsinkiläisseurojen välisen sekä seurojen ja Helsingin kaupungin välisen keskustelun ja yhteistyön aktivoimiseksi luotu Facebook-foorumi. Tätä Facebook-foorumia ylläpitää Helsingin kaupunki, ja foorumille mukaan ovat tervetulleita kaikkien helsinkiläisten seurojen aktiiviset seuratoimijat.

Liikuntaseurat Helsingissä -Facebook-foorumi ei ole yleinen palautekanava Helsingin kaupungin toiminnasta, vaan paikka avoimelle, värikkäälle ja asialliselle keskustelulle koko pääkaupungin kattavan toimivamman yhteispelin saavuttamiseksi.

Esimerkkejä 3/3

KIURUVESI
LUOMU-SUOMEN PÄÄKAUPUNKI

Ajankohtaista Palvelut Hallinto ja päätöksenteko Asiointi / yhteystiedot Vaikuttaminen Kuntat

Liikuntafoorumi

Etusivu / Palvelut / Liikunta ja ulkoilu / Liikuntafoorumi

- + Asuminen, rakentaminen ja maankäyttö
- + Elinkeinopalvelut
- + Kulttuuritoimi ja kirjasto

Liikuntafoorumi on avoin kaikille liikuntaan liittyville yhdistyksille, seuroille ja yrityksille. Kokoonnutuminen on tarkoitettu kaikille seuratoimijoille, ei ainoastaan johtokunnalle. Liikuntafoorumin keskiössä on liikkuminen ja urheilu. Vaikka foorumi ei ole päätösvaltainen, se voi silti tehdä ehdotuksia esimerkiksi kaupungille. Asioiden käsittelyn ratkaisee ajankohtaisuus ja kiireellisyys. Liikuntafoorumi kokoontuu liikuntasihteerin kutsumana 2-3 kertaa vuodessa.

↳ nuorten iltapäivät

Osallistuva
↳ budjetointi

↳ Osallistamistoimet

Tapahtuman
järjestäminen

PALVELUT AJANKOHTAISTA PÄÄTÖKSENTEKO KUNTAINFO ASUKKAAKSI

Kumppanuuspöytä

Kumppanuuspöytä on toimintatapa, jossa oikeat ihmiset eri tahoilta (asukkaat, yrittäjät, yhdistykset, kylien edustajat tms. ryhmä, viranhaltijat, luottamushenkilöt) kokoontuvat ratkaisemaan ongelmaa tai kehittämään haluttua asiaa. Ratkaisuja etsitään yhteiselle tavoitteelle tasavertaisina eri näkökulmia punnitien ja asiantietoihin perehtyen. Parhaimmillaan kumppanuuspöydän osallistujat taustatahoineen lähtevät toimimaan kumppanuuspöydän tavoitteen eteen yhdessä sovittujen steppien mukaisesti.

Osa asioista on mahdollista toteuttaa nopeastikin, kun oikeat henkilöt tapaavat. Isommat asiat voivat vaatia laajaakin jatkotyötä ja kunnan päätöksiä.

Kumppanuuspöytä on pääsääntöisesti kunnan isännöimä, mutta kunnan edustaja/t työskentelevät pöydässä saman arvoisena kuin kaikki muutkin osallistujat,

Kumppanuuspöydällä ei ole päätöselinten toimivaltaa, mutta tarvittaessa sen lopputuloksia voidaan viedä päätöksentekoon.

OULU Oulun kaupunki

Tekstin koko **A- A+** Palaute | Hä

ASUMINEN JA YMPÄRISTÖ **KASVATUS JA KOULUTUS** **SOSIAALI- JA TERVEYS-PALVELUT** **TYÖ JA YRITTÄMINEN** **KUVAI**

Oulun kaupunki / Liikunta ja ulkoilu / Seuroille ja yhdistyksille / Seuraneuvottelukunta /

Liikunta ja ulkoilu

Ajankohtaista

Sisäliikuntapaikat

Seuraneuvottelukunta

Seuraneuvottelukunnan tarkoituksena on kehittää kaupungin ja seurojen välistä yhteistyötä. Neuvottelukunta toimii keskustelufoorumina liikuntaan ja urheiluun liittyvissä kysymyksissä, kehittää seurakoulutusta ja haluaa vaikuttaa liikuntakulttuuriin ja -politiikkaan.

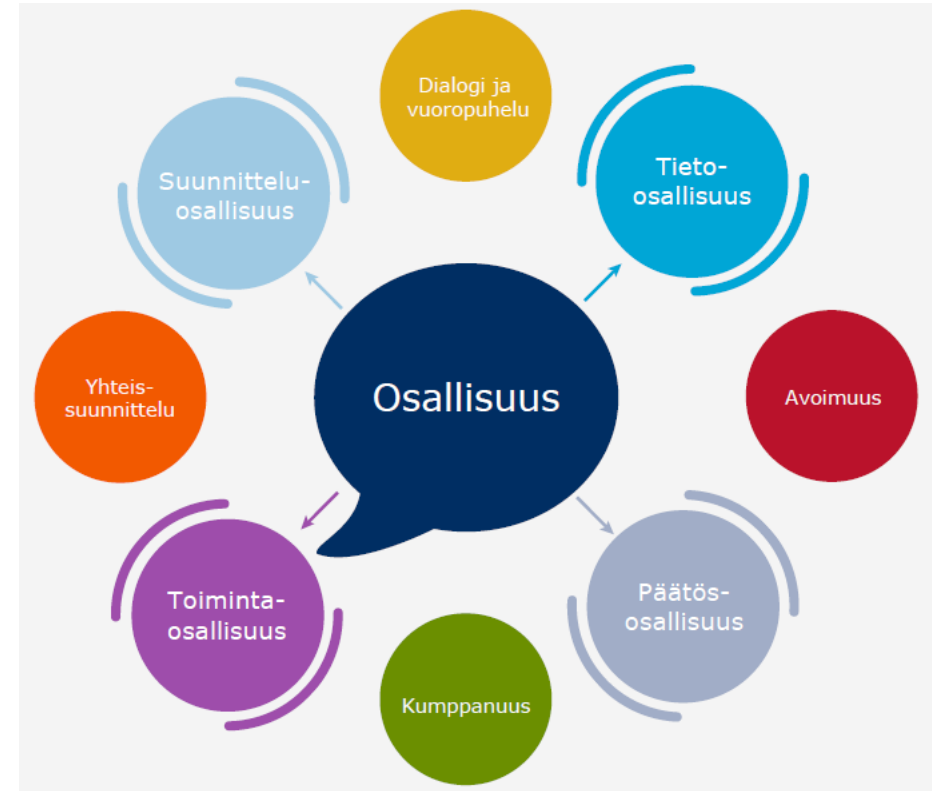

Yhteenvetäen

Liikkeelle yhteistyössä

- Yhteyshenkilöt selville
    - kunnan liikuntatoimessa tai kunnassa muuten
  - Yhdistyksen omat yhteystiedot ajan tasalle kunnan suuntaan
  - Vuosikello kuntoon – avustukset, tilat, oma toiminta
  - Aktiivinen osallistuminen kunnan järjestämiin kuulemisiin sekä muihin kuntalaisille ja järjestöille suunnattuihin tilaisuuksiin. Mukaan yhteisiin pöytiin.
  - Verkostoituminen muiden yhdistystoimijoiden kanssa
- + Kunnan strategiaan tavoitteisiin tutustuminen – hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja osallisuuden kirjaukset tärkeitä

Kuvan lähde: <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2018/1963-kumppanuuspyydan-rakennusopas>

Mari Ahonen-Walker
Erityisasiantuntija, liikunta ja nuoriso
p. +358 50 4526 433
mari.ahonen-walker@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi